

Пономаренко О. О.

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Чрдилелі Т. В.

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Кожемяченко Н. В.

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

ГРАМАТИЧНІ ТА СОЦІОЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ ПЕРЕКЛАДУ НЕБІНАРНИХ ЗАЙМЕННИКІВ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ УКРАЇНСЬКОЮ

Стаття присвячена аналізу граматичних та соціолінгвістичних аспектів перекладу небінарних займенників з англійської мови українською. Актуальність теми зумовлена зростаючою увагою до питань гендерної інклюзивності в сучасній лінгвістиці та перекладознавстві. Використання небінарних займенників у світовому дискурсі набуває поширення, проте в українській мові досі відсутні усталені норми їхнього вживання, що ускладнює процес перекладу.

У роботі розглянуто основні труднощі, які виникають під час адаптації небінарних займенників, зокрема граматичні розбіжності між англійською та українською мовами, відсутність усталених форм небінарної лексики, а також необхідність збереження балансу між точністю перекладу та його природністю. Окрему увагу приділено соціокультурним аспектам використання небінарних займенників, їхній ролі у формуванні інклюзивного мовного середовища, а також сприйняттю таких мовних інновацій у суспільстві.

Дослідження здійснено на основі методів контент-аналізу та перекладознавчого аналізу зібраного матеріалу з соціальних платформ Twitter та Reddit. Ці платформи є активними майданчиками для обговорення питань гендерної ідентичності, що дозволяє отримати широкий спектр автентичних прикладів використання небінарних займенників у реальному мовленні. Аналіз цих даних дає змогу простежити основні тенденції, варіанти адаптації та стратегії перекладу небінарних займенників.

На основі отриманих результатів розроблено кілька підходів до перекладу небінарних займенників українською мовою, серед яких функціональні еквіваленти, адаптація та використання корпусного аналізу для стандартизації перекладу. Обґрунтовано важливість врахування соціокультурного контексту цільової аудиторії, оскільки прийнятність нових мовних форм залежить від рівня суспільної готовності до їхнього сприйняття. Впровадження інклюзивної лексики в українську мову є важливим етапом на шляху до гендерної рівності та соціальної інтеграції небінарних осіб.

Практичне значення дослідження полягає у формуванні рекомендацій для перекладачів, освітніх установ та громадських організацій, що працюють над популяризацією інклюзивної мови. Запропоновані підходи можуть стати основою для подальшої стандартизації перекладу небінарних займенників в українській мовній практиці, сприяючи підвищенню мовної інклюзивності.

Ключові слова: небінарні займенники, інклюзивна мова, гендерна рівність, Граматичні аспекти, соціокультурний контекст, мовна ідентичність.

Постановка проблеми. У сучасному світі, де питання гендерної рівності та інклюзивності набувають все більшої актуальності, важливим аспектом є створення мовного середовища, яке відображатиме різноманіття людських ідентичностей. Одним із таких аспектів є використання небінарних займенників, що активно набирає

популярності в англійськомовних країнах та відображає зміну суспільних уявлень про гендер. Водночас, цей процес викликає низку складнощів під час перекладу на інші мови, зокрема українську, де стандартних форм небінарної лексики досі не існує. Переклад небінарних займенників є важливим етапом у створенні інклюзивного мовного

середовища, що сприятиме рівноправному ставленню до всіх індивідуумів незалежно від їхньої гендерної ідентичності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ураховуючи зростаючий попит на використання інклюзивної мови та необхідність створення ефективних стратегій перекладу небінарних займенників, дане дослідження є важливим для розвитку науки граматики, а також теорії та практики перекладу. Відсутність стандартів для перекладу небінарних займенників з англійської на українську мову ставить перед перекладачами низку труднощів, що потребує системного підходу до вирішення цієї проблеми. Крім того, ця тема є невивченою в українському контексті, що робить дослідження особливо актуальним. Питанню гендерної специфіки текстів у засобах масової комунікації присвячені роботи українських дослідників: А. М. Волобуєвої, І. Киянка, С. Кушнір, Н. Ф. Остапенко, Н. М. Сидоренко, Т. І. Старченко, Р. І. Федосієвої та ін.

Постановка завдання. Метою статті є вивчення граматичних і соціолінгвістичних аспектів перекладу небінарних займенників з англійської на українську мову, а також розробка стратегій щодо ефективних методів перекладу та впровадження інклюзивної лексики в українську мовну практику.

Матеріалом дослідження стали 200 висловлень, які були зібрані методом суцільної вибірки з платформ Twitter та Reddit. Ці платформи є одними з найбільш поширених для обговорення питань гендерної ідентичності та інклюзивної мови, що дозволяє отримати широкий спектр реальних прикладів використання небінарних займенників.

Виклад основного матеріалу. У сучасному мовознавстві спостерігається тенденція до визнання і підтримки різноманітних гендерних ідентичностей, що виходять за межі традиційного бінарного поділу на «чоловічий» та «жіночий» гендери. Одним із проявів цієї тенденції є поява небінарних займенників, що слугують для позначення осіб, чия гендерна ідентичність не вписується в дві основні категорії. Вони можуть визначати себе як «гендерквір», «агендерні», «бігентдерні», «трансгендерні» чи інші, залежно від конкретної ситуації.

Досвід інших гендерно-маркованих мов, таких як іспанська чи французька, свідчить про поступовий характер впровадження небінарних форм. У цих мовах активісти часто використовують символічні заміни, як-от «@» або «x» для позначення гендерної нейтральності в письмовому мовленні.

Хоча це не є повноцінним вирішенням питання, воно сприяє підвищенню обізнаності суспільства щодо гендерної інклюзивності [9].

П. Екерт та С. Макконел-Гінет визначають небінарні займенники як мовні форми, що використовуються для позначення осіб, чия гендерна ідентичність не підпадає під традиційні категорії чоловічого чи жіночого. Вони акцентують на тому, що ці займенники виконують важливу роль у відображенні соціальних змін у розумінні гендеру, забезпечуючи інклюзивність і дозволяючи людям виражати свою ідентичність поза межами бінарної гендерної системи [5].

Л. Зіман також підкреслює, що небінарні займенники відображають більш широкий спектр гендерних ідентичностей, що виходять за межі бінарних уявлень. Згідно з його дослідженням, гендерні ідентичності є не статичними категоріями, а спектром, і небінарні займенники необхідні для тих осіб, які не ідентифікуються ані як чоловіки, ані як жінки. Zimman акцентує, що ці займенники не тільки сприяють більш точному відображенню гендерної ідентичності, а й стають важливим інструментом культурної трансформації, яка дозволяє вийти за межі бінарних уявлень про гендер [13].

А. Стоун, у свою чергу, фокусується на функції небінарних займенників у створенні соціальної рівності, де мова стає інструментом визнання та підтримки різноманітних гендерних ідентичностей. Stone зазначає, що такі форми є важливим кроком до створення мовного простору, в якому кожен має можливість виразити свою гендерну ідентичність без обмежень бінарної системи [11].

У більш формальному визначенні на сайті Меріем-Вебстер зазначають, що небінарні займенники використовуються для позначення осіб, чия гендерна ідентичність не відповідає традиційним категоріям чоловіка та жінки. Це може включати гендерно нейтральні форми, що дозволяють людям виражати свою ідентичність поза межами чоловічих чи жіночих уявлень. Займенники, що належать до цієї категорії, можуть включати такі варіанти, як «they/them» в англійській мові, які здобули визнання в суспільстві завдяки їхній здатності виражати гендерну нейтральність [12].

К. Річардс з одностумцями наголошують, що небінарні займенники є важливим інструментом для самовираження. Вони вказують, що такі форми допомагають людям визначити та виразити свою гендерну ідентичність, незалежно від того, чи відповідає ця ідентичність традиційним гендерним ролям. Використання небінарних займен-

ників є кроком до більш гнучкого та інклюзивного мовного середовища, яке підтримує різноманітність гендерних ідентичностей [9].

Небінарні займенники можуть бути класифіковані на основі різних критеріїв, таких як вираження гендерної ідентичності, функціонування в мовній системі та соціокультурні контексти. Усі ці категорії мають значний вплив на використання і розвиток небінарних займенників, що в свою чергу відображає зміни в соціальних нормах і мовних практиках.

Нейтральні займенники – це група форм, що не пов'язані з конкретною статтю чи гендером особи. Вони забезпечують мовну нейтральність, що є важливим для тих, хто не хоче визначати свою ідентичність як чоловічу чи жіночу. Найбільш поширеним прикладом таких займенників є англійське *«they»* в однині, яке стало широко вживаним у сучасній англійській мові для позначення індивідів, чия гендерна ідентичність не є визначеною або для тих, хто воліє залишатися анонімними з цього питання. *They/Them* – це найбільш вживаний набір небінарних займенників у сучасній англійській мові. Він активно застосовується для позначення осіб, які не визначають себе як чоловіків або жінок. Завдяки своїй універсальності та зручності, займенники *«they/them»* стали стандартом у багатьох контекстах, де потрібно забезпечити гендерну нейтральність, зберігаючи при цьому граматичну коректність [13].

Альтернативні гендерні займенники – це форма займенників, які замінюють традиційні *«he»* та *«she»*, але з певними варіаціями у вираженні гендерної ідентичності. На відміну від нейтральних займенників, ці форми можуть вказувати на певні аспекти гендерної ідентичності, але не обов'язково належать до чоловічої чи жіночої категорії. Наприклад, набір *«ze/zir»* часто використовується як альтернатива традиційним займенникам, де *«ze»* замінює *«he»* або *«she»*, а *«zir»* – *«him»* або *«her»*. Інші варіанти, як *«xe/xem»*, є ще одними прикладами альтернативних займенників, що набули популярності в англійській мові, які активно підтримують ідею гендерної інклюзивності. Важливим аспектом є те, що ці займенники не намагаються вписати людину в рамки бінарної статевої категорії, а скоріше дають можливість для самовираження поза нею [9].

Граматичні особливості небінарних займенників становлять складний та цікавий аспект мовознавства, оскільки вони демонструють, як мова може адаптуватися до соціальних змін і нових форм самовираження. Небінарні займенники,

які все частіше використовуються в сучасному мовленні, є не лише засобом вираження індивідуальної гендерної ідентичності, але й викликом для традиційних граматичних систем. Їх впровадження в різні мови світу вимагає врахування багатьох чинників, включаючи морфологічні, синтаксичні та лексичні особливості.

Англійська мова, завдяки своїй структурній гнучкості, показує один підхід до інтеграції таких займенників, тоді як українська мова з її складною системою граматичних категорій демонструє інший. У цьому контексті порівняння граматичних особливостей небінарних займенників в обох мовах дозволяє глибше зрозуміти як лінгвістичні можливості, так і обмеження, які постають перед цим феноменом.

Граматичні особливості небінарних займенників в англійській та українській мовах мають суттєві відмінності, обумовлені як історичним розвитком мов, так і їхньою граматичною будовою. Англійська мова, маючи аналітичний характер, є більш гнучкою у використанні займенників, тоді як українська, належачи до синтетичних мов, тісно пов'язана зі своєю морфологічною системою, що включає рід, відмінки та числівник.

В англійській мові нейтральний займенник *«they»* у формі однини є найбільш поширеним варіантом для позначення осіб із небінарною гендерною ідентичністю. Його використання в однині має давню традицію, починаючи з XIV століття, і було офіційно визнане такими авторитетними джерелами, як *Oxford English Dictionary* та *Merriam-Webster* [4]. *«They»* має незмінну форму у всіх відмінках, зокрема *«them»* у ролі об'єктного займенника і *«their»* для позначення приналежності. Це робить його максимально зручним у вживанні, зокрема у розмовній мові, офіційних текстах і неформальній комунікації.

Українська мова має значно більшу кількість граматичних обмежень для введення небінарних займенників. Вона спирається на чітку систему граматичних родів, що охоплюють усі мовні категорії, включаючи іменники, займенники, прикметники та дієслова. Наприклад, для особових займенників українська мова має форми *«він»*, *«вона»* та *«воно»*, кожна з яких відповідає певному граматичному роду. Оскільки займенники в українській мові змінюються за відмінками, введення нових форм потребує їхньої адаптації до кожного з них, що ускладнює впровадження небінарних варіантів. Незважаючи на ці труднощі, активісти та лінгвісти пропонують кілька підходів до створення небінарних займенників в українській мові.

Іншим аспектом, який слід враховувати, є узгодження займенників з іншими частинами мови. В англійській мові займенники не впливають на структуру дієслова, яке залишається у базовій формі для третьої особи множини. Наприклад: *They are happy* чи *They love reading*. У контрасті, українська мова вимагає узгодження займенників із прикметниками, дієприкметниками та дієсловами за родом і числом, що створює додаткові труднощі.

Отже, граматичні особливості небінарних займенників суттєво відрізняються в англійській та українській мовах. Англійська мова завдяки своїй аналітичній структурі пропонує більше гнучкості у використанні небінарних займенників, тоді як українська мова, з її синтетичною природою та високим рівнем граматичної маркованості, стикається з низкою викликів. Впровадження небінарних форм в українську мову потребує не лише лінгвістичних інновацій, але й значних соціокультурних зусиль.

Замість того, щоб розглядати гендер як біологічну характеристику, його слід розуміти як культурну конструкцію, соціальну репрезентацію статі, що відрізняється від природних властивостей. У сучасних наукових дискурсах термін «стать» вживається для позначення анатомічних і фізіологічних відмінностей між чоловіками та жінками. Це пояснює, чому Дж. Скотт, видатна дослідниця в галузі історії фемінізму, визначає гендер як «соціальну стать» [10]. Одним із перших зафіксованих випадків використання терміна є 1955 рік, коли сексолог Джон Мані застосував концепт гендеру, надаючи йому значення як характеристик, які визначають, ким людина відчуває себе в контексті свого соціального статусу та поведінки, не обмежуючи це лише статевими ознаками [8]. Важливою віхою в розвитку гендерних досліджень стало 1968 рік, коли американський психолог і психоаналітик Роберт Столлер увів термін «гендер» у науковий обіг, визначаючи його як соціальні, поведінкові та культурні аспекти статі. Він запропонував використовувати цей термін для виокремлення соціальних та культурних елементів, що не зводяться лише до біологічних характеристик [10]. Відтак виникла необхідність у розмежуванні біологічних і соціокультурних аспектів, що формуються через призму соціальних уявлень про стать, фіксуючи ці уявлення в культурних знаннях.

Гендерна бінарність є соціальною конструкцією, що передбачає поділ людської ідентичності на дві взаємовиключні категорії – чоловічу та

жіночу. Ця система приписує кожній особі одну з цих ролей, ґрунтуючись на фізіологічних ознаках, зокрема на типі статевих органів, що визначають стать при народженні. Бінарна модель гендеру не лише встановлює певні соціальні норми і очікування щодо того, як мають себе поводити чоловіки і жінки, але й активно підтримується в суспільстві як основа для встановлення гендерних ідентичностей та ролей [7].

У публікації Едварда Різа (квір, координатор комунікацій ГО «КиївПрайд», блогер, ментор з тем трансгендерності і небінарності) зазначено, що у 11-й редакції Міжнародної класифікації хвороб термін «Гендерна дисфорія» або «Гендерне неспівпадіння» було виключено з категорії психіатричних розладів і переміщено до розділу, що стосується сексуального здоров'я. Це фактично означає депатологізацію трансгендерної ідентичності, що, у свою чергу, може сприяти ухваленню законів про самоідентифікацію, значно полегшуючи процес зміни статі для осіб, які переживають трансгендерний перехід. Кілька європейських країн та інших держав вже почали діяти відповідно до нових принципів МКХ–11 до її офіційного впровадження, надаючи трансгендерним людям можливість змінювати гендерний маркер у документах без необхідності проходити психіатричну консультацію. В Україні процес впровадження МКХ–11 було заплановано на 2022 рік. Офіційно ця редакція набула чинності 1 січня 2022 року, проте на практиці її застосування поки що не реалізовано. Українська медична система має адаптуватися до вимог нової класифікації до 2027 року [3].

Усунення дискримінації за ознаками статі та гендеру не обмежується лише соціальними практиками, але й охоплює мовний аспект, оскільки система мови відіграє важливу роль у формуванні ставлення та очікувань щодо гендерних ролей. Використання гендерно упередженої термінології може закріплювати нерівність між статями, підкреслюючи другорядність однієї з них або створюючи стереотипні уявлення про жіночі та чоловічі ролі. Тому вивчення та впровадження гендерно чутливих мовних стратегій є важливим кроком до досягнення рівності, що включає уникнення мовних засобів, які явно або неявно акцентують на одній статі, а також використання гендерно інклюзивних форм з урахуванням мовних особливостей кожної конкретної мови [1].

Переклад небінарних займенників з англійської мови на українську є складним і багатограним завданням через відмінності у граматичних

системах, культурних контекстах і мовних традиціях двох мов. Одна з основних проблем полягає у неможливості збереження гендерної нейтральності в перекладі. Українські займенники у більшості випадків марковані за родом, що ускладнює передачу змісту англійських гендерно нейтральних конструкцій. Наприклад, переклад *«they said»* може варіюватися між *«він сказав»*, *«вона сказала»* або ж використовувати безособову форму на зразок *«було сказано»*, що, однак, змінює комунікативний акцент.

Іншою проблемою є те, що використання нових мовних форм, таких як неологізми або адаптація запозичень, не завжди сприймається мовною спільнотою. Наприклад, спроби ввести нові займенники, на зразок *«вони»* у значенні однини, часто стикаються із критикою через порушення усталених мовних норм.

Також перекладачі зіштовхуються із труднощами збереження стилістичної відповідності тексту. Небінарні займенники у англійській мові часто використовуються у художніх або публіцистичних текстах для створення певного емоційного ефекту або підкреслення індивідуальності персонажа. Відтворення цього ефекту українськими засобами вимагає не лише мовної, але й культурної адаптації.

Переклад є своєрідною співпрацею перекладача з автором, у якій перекладач здійснює інтерпретацію тексту, прагнучи зберегти смислову відповідність між оригіналом і перекладом, однак з урахуванням специфіки цільової мови. Як зазначає О. Ребрій, «збереження структурної та семантичної близькості між вихідним та цільовим текстами може бути несумісним із забезпеченням їхньої функціональності, тому переклад неминуче супроводжується компенсаційними семантико-стилістичними трансформаціями, а головним творчим завданням перекладача є визначення міри доцільності трансформацій» [2]. У цьому контексті гендерно-марковану лексику необхідно передавати у найменш сексистський спосіб, прагнучи використовувати гендерно-нейтральну лексику.

Гендерно-нейтральна лексика, що є значним лексичним пластом, виникла через прагнення уникати маскуліно-центричної мови. Така лексика дозволяє уникати стереотипів щодо ролей чоловіків та жінок у суспільстві й сприяє рівності між статями. У випадках, коли автор тексту використовує гендерно-специфічну мову, перекладач має поважати цей намір, адже принцип адекватності перекладу передбачає відповідність дискурсу оригіналу. При цьому необхідно вра-

ховувати рекомендації щодо використання гендерно-інклюзивної мови, як-от «Guidelines for gender-inclusive language in English», розроблені Організацією Об'єднаних Націй [6].

Підходи до перекладу небінарних займенників включають кілька методологічних стратегій. Один із підходів – це застосування функціонального еквіваленту, який передбачає використання засобів, що зберігають комунікативну мету оригінального тексту, навіть якщо це вимагає відхилення від граматичних норм мови перекладу. Наприклад, можна використовувати неозначено-особові конструкції або займенники множини для позначення однини, аби забезпечити гендерну нейтральність.

Іншим підходом є адаптаційний переклад, який враховує соціокультурний контекст цільової аудиторії. У цьому випадку перекладач може пояснювати використання небінарних займенників у примітках або коментарях, щоб зробити текст зрозумілішим для читачів.

Також використовуються підходи корпусного аналізу, які дозволяють дослідити вже існуючі переклади та виробити рекомендації щодо стандартів у використанні небінарних займенників. Такий підхід сприяє створенню єдиних мовних норм і забезпечує узгодженість перекладів.

Висновки. Проблеми перекладу небінарних займенників зумовлені як внутрішніми особливостями української мови, так і зовнішніми соціокультурними чинниками. Ефективне вирішення цих проблем вимагає комплексного підходу, який враховує мовні норми, цінності суспільства та індивідуальний контекст тексту.

Стилістика тексту відіграє важливу роль у визначенні підходу до перекладу небінарних займенників. У художній літературі ключовим завданням є збереження авторського стилю та ідентичності персонажів. Наприклад, якщо в тексті персонаж цілеспрямовано використовує небінарні займенники, перекладач повинен зберегти цей аспект для передачі інклюзивності та автентичності. Хоча не бінарний займенник збережено, але може виникати непорозуміння без знання контексту. Тому доцільно вводити додаткову пояснювальну інформацію.

Вважаємо, що переклад небінарних займенників з англійської на українську передбачає використання трьох основних підходів:

1. Збереження граматичного нейтралітету. Цей підхід передбачає використання нейтральних форм або конструкцій, які не підкреслюють гендерну специфіку. Такий метод зберігає зрозумі-

мілість та стильову відповідність, але не завжди враховує важливість гендерної нейтральності.

2. Створення нових мовних форм. Цей підхід базується на впровадженні неологізмів або адаптації існуючих слів для відображення гендерної нейтральності. Він сприяє розвитку інклюзивної мови, але вимагає додаткових пояснень для аудиторії.

3. Комунікативно-орієнтований підхід. Цей підхід адаптує переклад до конкретних потреб аудиторії, включаючи пояснення або примітки у тексті. Його часто використовують у наукових та офіційних документах.

Розробка стандартів інклюзивного перекладу передбачає кілька ключових напрямів. По-перше, необхідно враховувати тип тексту: у художніх творах важливо зберігати природність мови, уникаючи перевантаження тексту поясненнями, а в наукових та офіційних текстах доцільно додавати примітки для забезпечення точності перекладу. По-друге, варто створити глосарії та довідники, що включатимуть узгоджені форми перекладу небінарних займенників, які можна буде викорис-

товувати у навчальних програмах для перекладачів. Крім того, важливо інтегрувати нові форми через пояснення в текстах, що сприятиме кращому розумінню серед ширшої аудиторії, а також активно залучати до розробки рекомендацій лінгвістів, гендерних експертів і представників ЛГБТК+ спільноти.

Не менш важливим є забезпечення гнучкості перекладу: у разі культурної або стилістичної неприємності до певної форми займенників потрібно підбирати альтернативи, що зберігають інклюзивність тексту. Регулярний моніторинг змін у мовному середовищі дозволить своєчасно оновлювати рекомендації та стандарти, адже мовна практика і суспільні уявлення про гендерну нейтральність постійно еволюціонують.

Переклад небінарних займенників вимагає комплексного підходу, що враховує граматичні особливості обох мов, соціокультурні реалії та цільову аудиторію, а також прагнення до інклюзивності та політичної коректності в мовних практиках.

Список літератури:

1. Бабак М. Глосарій і тезаурус Європейського інституту з гендерної рівності / за ред. М. Бабак та ін. Київ : Вістка, 2021. 170 с.
2. Ребрій О.В. Сучасні концепції творчості у перекладі : [монографія] / О.В.Ребрій. Харків : ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2012. 376 с.
3. Різ Е.Трансгендерні люди в Україні під час повномасштабної війни. URL: <https://surl.li/jdyfqc> (дата звернення 12.11.24).
4. Baron, D. *What's Your Pronoun? Beyond He and She*. URL: <https://surl.li/dljsju> (дата звернення 12.11.24).
5. Eckert, P., & McConnell-Ginet, S. *Language and Gender*. Cambridge: Cambridge University Press. URL: <https://surl.li/fmdvvi> (дата звернення 01.12.24).
6. Guidelines for gender-inclusive language in English URL: <https://surl.li/ragavx> (дата звернення 07.11.24).
7. Lorber, Judith & Martin, Patricia. *The Socially Constructed Body: Insights from Feminist Theory*. URL: <https://surl.li/dwtflv>
8. Money J., Hermaphroditism, gender and precocity in hyperadrenocorticism: psychologic findings. *Bull Johns Hopkins Hosp*, 1955, jun, 96(6), P. 253–264.
9. Richards, C., Bouman, W.P., & Barker, M.J. *Genderqueer and Non-Binary Genders*. URL: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/26753630/> (дата звернення 10.11.24).
10. Scott J. *Only Paradoxes to Offer: French Feminists and the Rights of Man*. Cambridge. 1996.
11. Stone, Amy. Flexible Queers, Serious Bodies: Transgender Inclusion in Queer Spaces. *Journal of homosexuality*. URL: <https://surl.li/jyuzyv> (дата звернення 13.11.24).
12. *They* is 2019's word of the year. URL: <https://surl.li/ypsyly> (дата звернення 22.11.24).
13. Zimman, Lal. Gender as stylistic bricolage: Transmasculine voices and the relationship between fundamental frequency and /s/. *Language in Society*. URL: <https://surl.li/vtlcaw> (дата звернення 11.11.24).

Ponomarenko O. O., Chrdileli T. V., Kozhemiachenko N. V. GRAMMATICAL AND SOCIOLINGUISTIC ASPECTS OF TRANSLATING NON-BINARY PRONOUNS FROM ENGLISH INTO UKRAINIAN

The relevance of the topic is due to the growing attention to gender inclusiveness in modern linguistics and translation studies. The use of non-binary pronouns in the global discourse is becoming more widespread, but the Ukrainian language still lacks established norms of their use, which complicates the translation process.

The article discusses the main difficulties that arise when adapting non-binary pronouns, including grammatical differences between English and Ukrainian, the lack of established forms of non-binary vocabulary,

and the need to maintain a balance between translation accuracy and naturalness. Particular attention is paid to the socio-cultural aspects of the use of non-binary pronouns, their role in shaping an inclusive language environment, and the perception of such linguistic innovations in society.

The study is based on the methods of content analysis and translation analysis of the collected material from the social platforms Twitter and Reddit. These platforms are active platforms for discussing gender identity issues, which allows us to obtain a wide range of authentic examples of the use of non-binary pronouns in real life speech. Analysis of this data allows us to trace the main trends, adaptation options, and translation strategies for non-binary pronouns.

On the basis of the obtained results, several approaches to the translation of non-binary pronouns into Ukrainian have been developed, including functional equivalents, adaptation, and the use of corpus analysis for translation standardization. The importance of taking into account the socio-cultural context of the target audience is substantiated, since the acceptability of new language forms depends on the level of public readiness to accept them. The introduction of inclusive vocabulary into the Ukrainian language is an important step towards gender equality and social integration of non-binary people.

The practical significance of the study lies in the formulation of recommendations for translators, educational institutions, and public organizations working to promote inclusive language. The proposed approaches can serve as a basis for further standardization of the translation of non-binary pronouns in Ukrainian linguistic practice, contributing to the increase of linguistic inclusiveness.

Key words: *non-binary pronouns, inclusive language, gender equality, grammatical aspects, socio-cultural context, linguistic identity.*